

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	1
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

4039-2014 (041)

Vuoden 2014 talouden 3. osavuositarkastus

Sammandrag:

Kolmannen talousennusteen mukaan tilikauden 2014 alijäämäksi muodostuu 13,0 milj. euroa. Kaupungin taloutta rasittaa korkea työttömyyden aiheuttama kustannusten nousu ja erikoissairaanhoidon kustannustason nousu. Vuosikate-ennuste on 24,8 milj. euroa ja se jää 12,1 milj. euroa alle tavoitteen. Verorahoitus alittuu yhteensä 8,4 milj. euroa. Sosiaali- ja terveystalokunnan nettomenot ylittävät 6,4 milj. euroa. Kiinteistöliikelaitoksen tulostavoite alittuu ennusteen mukaan 2,3 milj. euroa. Lainakanta kasvaa 45 milj. euroa.

Kh § 431

Talouden ja rahoituksen vastuualue, johtaja Jukka Laiho ja laskentapäällikkö Seija Liinoja 5.11.2014:

Tulosennuste

Kolmannen talousennusteen mukaan tilikauden alijäämäksi muodostuu 13,0 milj. euroa. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna alijäämä tulee olemaan 2,0 milj. euroa suurempi. Huhtikuussa kaupunginvaltuusto päätti sopeuttavista talousarviomuutoksista. Muutettuun talousarvioon verrattuna alijäämä olisi 7,5 milj. euroa suurempi.

Tilikauden nettokäyttömenoja kuvaava toimintakate on ennusteen mukaan 978,0 milj. euroa (2. ennusteessa 985,5 milj. euroa). Nettomenot toteutuvat ennusteen mukaan 4,0 milj. euroa talousarviota suurempana (0,4 %).

Toimintakulut nousevat 1 473,1 milj. euroon. Ylitystä talousarvion toimintamenoihin verrattuna tulee olemaan 6,6 milj. euroa ennusteen toteutuessa. Toimintakuluihin sisältyvät omaan investointirakentamiseen liittyvät valmistusmenot (oma työ ja materiaali). Em. menot on oikaistu tuloslaskelman Valmistus omaan käyttöön – rivillä ja aktivoitu taseen omaisuuden lisäykseksi. Kaupungin toimintakulut oikaistuna valmistus omaan käyttöön – erällä ylittävät 8,1 milj. eurolla.

Keskeiset syyt ovat sosiaali- ja terveystalokunnan nettomenojen 6,4 milj. euron ylittymisessä sekä kiinteistöliikelaitoksen tulostavoitteen alittumisessa. Sivistystoimiala ennustaa nyt pysyvänsä talousarviossa.

Sosiaali- ja terveystalokunnan nettomenojen ylitys on pienentynyt 2,5 milj. eurolla edellisestä ennusteesta. Hyvinvointitoimialan selvityksen mukaan bruttomenojen osalta ennuste ei ole muuttunut. Ylitykset johtuvat menoeristä, joihin on erittäin hankalaa vaikuttaa lyhyellä aikavälillä (mm. työmarkkinatuen kuntaosuus ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuus). Menojen ylityksestä merkittävimmät poikkeamat liittyvät asiakaspalveluiden ostoihin (V-S:n shp 7,5 milj. euroa, valtion mielisairaaloitten käyttö 1,5 milj. euroa sekä sosiaalityön ostopalvelut). Työmarkkinatuen ylitysennuste on noin 3 milj. euroa. Lisäksi palkkatukityöllistämiseen on rajoitteita yt-menettelyn johdosta. Edelliseen ennusteeseen nähden tuloerat vanhustenhuollossa ja perusterveydenhuollossa ovat kasvaneet. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin mak-

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	2
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

---

suosuus ja työmarkkinatuen kuntaosuus pois lukien muu toiminta alittaa talousarvion nettomääräisesti.

Kiinteistöliikelaitoksen liikeylijäämä + poistot – tavoite alittuisi nyt tehdyn ennusteen mukaan 2,3 milj. euroa myyntivoittojen alittuessa. Tulosenuste on parantunut 2,1 milj. eurolla syyskuun ennusteesta. Kiinteistöliikelaitoksen toimintatuottojen myyntivoittoennuste alittaa 3,0 milj. eurolla budjetin. Kiinteistöliikelaitoksen satunnaisiin tuottoihin sisällyttämien myyntivoittojen ennuste on 3,0 milj. euroa budjetoitua suurempi. Ennusteisiin sisältyy kiinteistöliikelaitoksen tavanomaisen tonttimyynnin myyntivoittoennusteet sekä välillisen omissamaisen järjestelyihin liittyvien rakennusten, tonttien ja osakkeiden myyntivoittoennusteet. Yhteenlaskettu myyntivoittotavoite toteutuu talousarvion mukaisesti (alitus 2. talousennusteessa 1,0 milj. euroa).

Toimintatuottoja ennustetaan kertyvän yhteensä 489,8 milj. euroa. Toimintatuottoja kertyisi 4,1 milj. euroa budjetoitua enemmän. Sosiaali- ja terveystaloutakunnalle tuloja kertyy 5,8 milj. euroa yli tavoitteen. Suurin muutos johtuu asiakasmaksukertymän lisääntymisestä sekä valtion korvauksista (mm. erityisryhmien sairaanhoidollisista taannehtivasti maksetut korvaukset). Ylityksestä hankkeiden rahoituksen osuus 2,3 milj. euroa ja se kattaa hankkeista aiheutuvia menoylytyksiä. Kasvatus- ja opetuslautakunta ennustaa 4,6 milj. euron ylitystä tulotavoitteeseen. Toimintatuloissa suurin poikkeama ovat valtion erityisavustukset perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, koulutuksellista tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä nuorten aikuisten osamishjelmaan ja myös hanketoimintaan saadut rahoitukset, jotka kattavat vastaavasti em. toiminnoista aiheutuvia toimintamenojen ylityksiä.

Talousarvion 2015 ja taloussuunnitelman 2015–2018 valmisteluohjeiden mukaan kaupungin vuoden 2015 toimintakate saa olla - 977,2 milj. euroa. Nyt tehdyn ennusteen mukaan toimintakate (nettomenot) on lähes kaupunginvaltuuston vahvistaman suunnitteluluvun mukainen.

Mikäli talous toteutuu ennusteen mukaan, olisivat kaupungin toimintakulut 2,9 prosenttia suuremmat kuin tilinpäätöksessä 2013 (vertailuluvusta eliminoitu kaupunginteatterin ja ammattikorkeakoulun luvut). Toimintakulujen kasvun taustalla on mm. työmarkkinatuen kuntaosuuksien kasvu sekä sairaanhoitopiirin maksuosuuden kasvu. Hyvinvointitoimialan arvion mukaan sairaanhoitopiirin maksuosuus on kasvanut ja kustannustason muutos lienee noin 6 prosenttia tilinpäätökseen 2013 nähden. Heikko työllisyystilanne kasvattaa työmarkkinatuen kuntaosuuksia viime vuoteen verrattuna. Työmarkkinatuen kuntaosuuden asiakasmäärä on noin 500 henkilöä suurempi kuukaudessa kuin v. 2013. Hyvinvointitoimialan toimintakulut kasvaisivat 3,3 prosenttia talousennusteen toteutuessa (nettomenojen kasvu 3,6 %). Sivistystoimialan toimintakulujen kasvuennuste on 2,1 prosenttia (nettomenojen kasvu 1,5 %). Kiinteistöliikelaitoksen ennusteen liikeylijäämä + poistot jää 4,5 prosenttia tilinpäätöksen 2013 vastaavasta luvusta. Kaupungin toimintatuottojen kasvu jää 0,8 prosenttiin ennusteen toteutuessa. Nettomenojen kasvuksi tulisi 3,9 prosenttia

Toimialajohtajien ja liikelaitosjohtajien selvitykset toiminnan painopisteistä ja keskeisistä muutostekijöistä talousarvion laatimisen jälkeen sekä selvitykset olennaisista poikkeamista vuoden 2014 talousarvioon sisältyvät Osavuosisakaus III/2014 – raporttiin. Selvityksiin sisältyy myös tiivistelmä uudistamisohjelman 2014 – 2016 etenemisestä toimialoilla.

Åbo stad	§	Sammanträdet datum	Ärende nr	3
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

Käyttötalouden nettomenoja saataneen supistettua toimialojen ennusteiden perusteella 7,4 milj. euroa edellisestä ennusteesta. Positiivinen kehitys ei näy kuitenkaan parantavasti vuosikate- ja tulosennusteessa, koska verotuloennustetta on jouduttu tarkistamaan alaspäin 5,6 milj. eurolla.

Verotuloja ennustetaan kertyvän 704,9 milj. euroa. Kunnallisveron ennustetta on alennettu 5,6 milj. eurolla edellisestä ennusteesta. Veronsaajapalveluissa julkaistiin syyskuussa laskelmia kuluvan vuoden tilityksistä kunnittain ja nämä arviot olivat liian korkeat. Verohallinto on tehnyt tarkistuksia laskelmiin loka-kuussa ja näistä syistä myös Turun kunnallisverotulon ennustetta on alennettu. Kunnallisvero ei näin ollen tule toteutumaan talousarvion mukaisesti. Yhteisöverotuottoja ja kiinteistöverotuottoja odotetaan kertyvän budjetoidusti. Valtionosuustuloihin ennustetaan 2,8 milj. euron alitusta. Kunnan peruspalveluiden valtionosuuden arvioidaan olevan 241,6 milj. euroa. Tämä on 0,9 milj. euroa pienempi kuin talousarviota laadittaessa. Syynä alitukseen on ikäryhmittäisten yksikköhintojen lasku ennakkoidusta. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus ennustetaan olevan 31,3 milj. euroa. Tämä on 1,9 milj. euroa pienempi kuin talousarviossa oli ennakoitu. Syynä on lukion ja ammattiopetuksen yksikköhintojen aleneminen.

Tuloslaskelmaennusteen mukaan vuosikate on 24,8 milj. euroa. Vuosikate tulee ennusteen mukaan olemaan 12,0 milj. euroa budjetoitua heikompi. Vuosikate ei kata suunnitelman mukaisia poistoja, jotka ennusteen mukaan ovat 54,6 milj. euroa. Tulorahoitus heikkenee merkittävästi tilinpäätöksen 2013 tulorahoituksesta. Vuosikate/poistot -prosentti putoaa (organisaatiomuutoksilla oikaistun) tilinpäätöksen 81,2 prosentista 45,3 prosenttiin. Talousarvion tavoite oli 64,7 prosenttia (alkuperäinen talousarvio 55 %).

Ennusteen satunnaisiin tuottoihin sisältyy mm. kiinteistöjen välillisen omistamisen järjestelyihin liittyviä myyntivoittoja 9,0 milj. euroa sekä ammattikorkeakoulun toiminnan luovutukseen liittyvän kaluston myyntituloa 0,9 milj. euroa. Satunnaiset tuotot jäävät 1,9 milj. euroa alle talousarvion. Toiseen talousennusteeseen sisältyvä osakkeiden myyntivoitto 1,8 milj. euroa ei toteudu tänä vuonna.

Tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on ennusteen mukaan 20,0 milj. euroa alijäämäinen.

Poistoeron, varausten ja rahastojen muutosten jälkeen tilikaudelta kertyy alijäämää 13,0 milj. euroa. Ennuste on heikentynyt syyskuussa annetusta tilikauden toisesta ennusteesta 0,8 milj. euroa. Syyskuun ennusteessa alijäämäksi ennustettiin 12,2 milj. euroa.

Investoinnit ja omaisuuden luovutukset

Tilinpäätösennusteen mukaan kaupungin investointimenot vuonna 2014 tulevat olemaan yhteensä 82,3 milj. euroa (85,6 milj. euroa ed. ennuste). Nyt tehdyn ennusteen mukaan vuoden 2014 investointimenot ovat 15,4 milj. euroa talousarviossa hyväksytyä pienemmät. Omaisuuden luovutustuloja toteutuu ennusteen mukaan noin 39,1 milj. euroa (40,0 milj. euroa ed. ennuste). Omaisuuden luovutustulot alittuvat 17,3 milj. euroa. Kaupunginhallituksen talousarvion luovutustuloihin merkittiin 15,0 milj. euron luovutustulo myöhemmin kohdistettavana myyntieränä. 3,4 Em. myyntierät liittyvät uudistamisohjelman 1:ssä hyväksytyihin välillisen omistamisen järjestelyihin. Myytävät kohteet ovat kiinteistöliikelaitoksen taseessa ja ovat mukana kiinteistöliikelaitoksen

Åbo stad	§	Sammanträdet datum	Ärende nr	4
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

---

johtokunnan vuoden 2014 talousarvion omaisuuden luovutustuloissa. Kiinteistöliikelaitoksen omaisuuden luovutustulot talousarviossa 2014 on yhteensä 37,9 milj. euroa, jossa on mukana välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvänä rakennusten ja tonttien sekä osakkeiden luovutustuloa sekä kiinteistöliikelaitoksen tavanomaiseen liiketoimintaan kuuluvien tonttien luovutustuloa. Välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvien kohteiden kauppahinta-arviot tarkentuivat kiinteistöliikelaitoksen talousarvion valmistuttua ja kaupunginhallituksen investointiosan talousarvioon merkittiin myöhemmin kohdistettavana myyntieränä 15,0 milj. euroa ja satunnaisiin tuottoihin myyntivoittona 2,0 milj. euroa. Kiinteistöliikelaitoksen ennusteeseen sisältyy 39,0 milj. euroa omaisuuden luovutustuloa, josta 33,0 milj. euroa kertyy välillisen omistamisen järjestelyistä. Lisäksi kaupunginhallituksen luovutustuloihin sisällytetty teatterirakennusten milj. euron myyntitulo ja järjestelyyn liittyvä vastaavan suuruinen investointi osakkeisiin on tässä vaiheessa jätetty ennusteesta pois. Nettoinvestoinnit tulevat olemaan 33,1 milj. euroa, jolloin talousarvion nettoinvestoinnit ylittyisivät 2,4 milj. eurolla.

Rahoitus

Varsinaisen toiminnan tulorahoituksesta kertyy ennusteen mukaan noin 24,8 milj. euroa ja satunnaisista eristä ennustetaan kertyvän 9,9 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserissä ovat vuosikatteeseen (toimintatuottoihin) sisältyvät tonttien arvioidut myyntivoitot 15,0 milj. euroa ja satunnaisiin tuottoihin sisältyvät toimistotilojen arvioidut myyntivoitot 9,0 milj. euroa. Tulorahoituksen korjauserillä oikaistuna toiminnan rahavirta toteutuu 9,6 milj. euroa positiivisena. Tavoitteesta jäädään lähes 8,4 milj. euroa.

Investointien rahavirta tulee olemaan 33,1 milj. euroa negatiivinen. Nettoinvestoinnit tulevat ennusteen mukaan olemaan 2,4 milj. euroa budjetoitua suuremmat. Omaisuuden luovutustulotavoitteen alittuminen heikentää investointien rahavirtaa suunnitellusta. Toisaalta investointien siirtyminen vähentää vuoden 2014 investointimenoja. Investointien omahankintamenoista (investointimenot - rahoitusosuudet) katetaan vain noin 34,3 prosenttia (talousarviotavoite 42,3 %) tulorahoituksella. Loput jää rahoitettavaksi omaisuuden myyntituloilla, lainalla tai kassavaroja vähentämällä.

Toiminnan ja investointien rahavirran ennuste on 10,9 milj. euroa budjetoitua heikompi.

Antolainausennuste on 63,0 milj. euroa. Antolainaus ylittyy nyt ennusteeseen sisältyvän, välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvän lainan johdosta. Edellä mainittuun liittyvä antolaina ei sisälly talousarvioon 2014 ja sitä koskeva määrärahan korotus valmistellaan em. järjestelyihin liittyvän kaupan yhteydessä.

Kolmannessa talousennusteessa kaupungin lainakannan kasvuksi on merkitty 45,0 milj. euroa. Talousarvio mahdollistaisi kasvuksi 65,0 milj. euroa. Uutta pitkäaikaista korollista lainaa nostetaan ja pitkäaikaisia lainoja lyhennetään talousarvion mukaisesti. Korollista lyhytaikaista lainaa ei nosteta talousarviossa suunnitellun mukaisesti. Toiminnan ja investointien nettokassavirtaa on suunniteltu katettavaksi vähentämällä vuoden 2013 lopulla vahvistunutta kassaa. Siksi korollisten lyhytaikaisten lainojen ennustetaan nyt vähenevän ja lainakannan kasvu jäisi 20,0 milj. euroa budjetoitua pienemmäksi.

Tilinpäätösennusteen mukaan maksuvalmius heikkenee noin 29,8 milj. euroa. Rahoitusasemaa alkuperäisestä talousarviosta heikentää nettomenojen ylit-

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	5
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

tyminen 4,0 milj. eurolla ja verorahoituksen alittuminen yhteensä 8,4 milj. eurolla. Investointien nettokassavirta toteutuu ennusteen mukaan 2,4 milj. euroa budjetoitua suurempana. Lisäksi antolainaus tulee olemaan vajaat 10,0 milj. euroa budjetoitua suurempi.

Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta

Käynnissä olevalle taloussuunnitelmakaudelle hyväksytyjen uudistamisohjelman toimenpiteiden toteutumista seurataan osavuosikatsausten yhteydessä. Vuoden toisessa osavuosikatsauksessa on päivitetty jokaisen toimenpiteen osalta riskit sekä nettovaikutusennuste.

Alun perin vuodelle 2014 kohdistuva kaupungin taloudellista asemaa parantava tavoite oli 27,8 miljoonaa euroa. Päivitetty nettovaikutusennuste kuluvalle vuodelle on 15,4 miljoonaa. Edelliseen arviointiin verraten ennuste on parantunut kuluvan vuoden osalta 0,7 miljoonaa. Arvio nettovaikutuksesta on heikentynyt vuosien 2014-2016 osalta 13,7 miljoonaa (-18%).

Nettovaikutus (miljoonaa euroa)	2014	2015	2016	Yhteensä 2014-2016
Alkuperäinen arvio	-27,8	-28,1	-21,6	-77,5
Ennuste 8.9.2014	-15,4	-23,9	-24,5	-63,8
Poikkeama -eur	-12,4	-4,2	2,9	-13,7
Poikkeama -%	-45 %	-15 %	13 %	-18 %

Toimenpiteistä 70% etenee aikataulussa, mutta vain noin kolmasosassa ei ole toiminnallista ja/tai taloudellista riskiä. Arviot eivät ole muuttuneet merkittävästi sitten edellisen osavuosikatsauksen. Valitettavan monen toimenpiteen osalta riskejä ei ole vielä kyetty arvioimaan.

Myynti ja takaisinvuokraukseen – liittyvä toimenpide on irrotettu suuren kokonsa vuoksi edellisestä taulukosta ja sen arvioidaan etenevän aikataulussa.

Yhteenvetona käynnissä olevien toimenpiteiden osalta voi todeta, että toimenpiteiden käynnistäminen on viivästynyt ja osa toimenpiteistä on siirtynyt toteutettavaksi suunniteltua myöhemmin. Tästä syystä myös niistä saatavat hyödyt ovat siirtyneet. Arvio saatavista hyödyistä on heikentynyt merkittävästi, minkä lisäksi puolet toimenpiteistä sisältää toiminnallista ja/tai taloudellista riskiä.

Toimenpidekohtainen raportti on koottu liitteeseen 2 Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta.

Osavuosikatsaus 2:n johdosta pyydetty lisäselvitykset

Kaupunginhallitus pyysi lisäselvitykset sosiaali- ja terveyslautakunnalta, kasvatus- ja opetuslautakunnalta sekä kiinteistöliikelaitoksen johtokunnalta.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan selvitys lisätoimenpiteistä ja niiden taloudellisista vaikutuksista nettomenojen 8,8 milj. euron ylitysenennusteen (2. talousennusteessa) kaventamiseksi sisältyy lautakunnan päätökseen 28.10.2014 § 257 (Talouden seuranta ajalta 1.1. – 30.9.2014 ja määrärahan korotusesitys).

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	6
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

Selvityksen mukaan toimialalla on toteutettu tiukkaa taloudenpitoa. Erityisen harkinnan kohteina ovat mm. hankinnat, koulutukset, matkustaminen. Henkilöstömenojen kehitys on ollut suunnitelmien mukaista ja palkkauslupamenetelyä on noudatettu poikkeuksena peruspalvelutehtäviin palkattavat. Kustannusten vähentämiseksi on päätetty vuoden vaihteen suluista. Selvityksen mukaan keskeiset talousarvioylityksen syyt ovat heikossa taloudellisessa tilanteessa sekä erikoissairaanhoidon kustannusten kasvussa ja toimialan käytävissä olevat keinot vaikuttaa em. kustannuksiin lyhyellä aikavälillä ja nopeasti ovat melko vähäisiä. Sosiaali- ja terveyslautakunnan ylitysennuste kolmannessa ennusteessa on 6,4 milj. euroa. Ylitysennuste on pienentynyt 2,4 milj. euroa edellisestä ennusteesta.

Kasvatus- ja opetuslautakunta on antanut selvityksen lisätoimenpiteitä ylitysennusteen poistamiseksi ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa pysymiseksi 1.10.2014 § 155. Selvitykseen sisältyy sivistystoimialan tarkistettu arvio talousarvion toteutumisesta. Sen mukaan kasvatus- ja opetuslautakunta tulee pysymään valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja budjetoimattomien toimintojen ja niistä aiheutuvien menoylitysten vaikutukset saataneen katettu koko toimialan säästötoimenpitein. Edellä mainittuihin budjetoimattomiin toimintoihin sisältyy aikuisten ammatilliseen peruskoulutukseen sekä aikuisten ammatilliseen lisäkoulutukseen saadut lisäpaikat, joiden mukainen koulutus on aloitettu ja katetaan lisäpaikkojen rahoittamiseen saaduilla valtionosuuksilla. Budjettiin sisällyttömänä toimintona on myös Taitaja2015-tapahtuman järjestäminen, johon järjestämisoikeuspäätökseen liittyvänä on saatu opetushallituksen päätöksestä harkinnanvaraista yksikköhinnan korotusta vuodelle 2014. Edellä mainittujen, kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioon 2015 sisällyttömien lisäpaikkojen valtionosuuksien yhteissumma on noin 630.000 euroa ja harkinnanvarainen Taitaja2015-tapahtuman valtionosuuden korotus on noin 336.000 euroa. Kasvatus- ja opetuslautakunta on 11.6.2014 § 108 hyväksynyt opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituspäätösten mukaisten toimintojen aloittamisen ja niiden menojen kattamisen valtionosuuksilla.

Talouden ja rahoituksen vastuualue toteaa, että kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös uusien toimintojen aloittamisesta ja niiden aiheuttamien menojen kattamisesta talousarvion laatimisen jälkeen saaduilla erityisavustuksilla ja -rahoituksella on kaupunginvaltuuston talousarvion noudattamista koskevien määräysten mukainen. Toimintamenojen ylityksiä on katettu toimintatulojen ylityksillä, joita ovat valtion erityisavustukset perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen, koulutuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin sekä nuorten aikuisten osaamisohjelmaan ja myös hanketoimintaan saadut rahoitukset. Uutta toimintaa on aloitettu myös yleisiin valtionosuuksiin kuuluvilla, talousarvion laatimisen jälkeen saaduilla opetus- ja kulttuuriministeriön talousarvion laatimisen jälkeen myöntämällä valtionosuuksilla. On huomioitava, että kaiken kaikkiaan on arvioitu, tuloslaskelmaan kirjattavien valtionosuustulojen jäävän vajaaksi noin 2,8 milj. euroa, vaikka joihinkin toimintoihin on osoitettu lisäresurssia. Alitus johtuu siitä, että opetusministeriö leikkasi oletettua enemmän lukion ja ammattiopetuksen yksikköhintoja. Nämä leikkaukset merkitsivät noin 2 milj. euron lisäkevennystä valtionosuuksiin. Vammaisten pidennettyä oppivelvollisuutta olevien oppilaiden määrä väheni ja tämä pudotti osaltaan myös valtionosuutta huomattavasti.

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan tuli antaa selvitys toimenpiteistä myyntivoittotavoitteen toisen talousennusteen mukaisen 1,0 milj. euron alituksen kattamiseksi. Johtokunta on 29.10.2014 § 579 käsitellyt ja merkinnyt tiedoksi

Åbo stad	§	Sammanträdet datum	Ärende nr	7
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

---

kiinteistöliikelaitoksen vuoden 2014 toiminnan ja talouden raportoinnin. Tähän sisältyy selvitys, jonka mukaan kiinteistöjen myynneistä saatavia myyntivoittoja on talousarviossa budjetoitu kahteen paikkaan; liiketoiminnan muut tuotot ja satunnaiset tuotot. Muihin tuottoihin on budjetoitu pääasiassa Kiinteistöliikelaitoksen normaaliin toimintaan kuuluvien tonttien myyntivoitot. Satunnaisiin tuottoihin on puolestaan budjetoitu myynti ja takaisinvuokraus -kohteiden rakennusten ja osakehuoneistojen myyntivoitot. Toimintatuottoihin kirjattavia myyntivoittoja ennustetaan kertyvän 15,0 milj. euroa eli 3,0 milj. euroa talousarviota vähemmän (TA 18,0 milj. euroa). Satunnaisiin tuottoihin kirjattavien myyntivoittojen määräksi ennustetaan 9,0 milj. euroa (TA 6,0 milj. euroa). Eli muiden toimintatuottojen ja satunnaisten tuottojen sisältämä myyntivoittoennuste on yhteensä 24,0 milj. euroa (TA 24,0 milj. euroa). Myyntivoittojen ennuste on parantunut edellisestä ennusteesta ja yhteenlaskettu myyntivoittotavoite 24,0 milj. euroa saavutettaneen.

Talouden ja rahoituksen vastuualue toteaa, että kiinteistöliikelaitos on sisällyttänyt talousarvion ja ennusteen toimintatuottoihin luettaviin myyntivoittoihin liikelaitoksen tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvien tonttiluovutusten myyntivoitot sekä välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvien tonttien myyntivoitot. Talousarvion ja ennusteen satunnaisiin tuottoihin on sisällytetty välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvien suoraan omistettujen rakennusten ja osakkeiden myyntivoitot. Em. järjestelyihin kuuluvien kohteiden luetteloon ja siten luovutustulo- ja myyntivoittoennusteeseen saattaa tulla muutoksia ennusteen laatimisen jälkeen. Myyntivoittojen määrä ja käsittely tarkentuu tilinpäätöksessä. Ennusteessa on yhteensä noin 15,0 milj. euroa välillisen omistamisen järjestelyihin liittyvien kohteiden myyntivoittoja (muissa toimintatuotoissa 6,0 milj. euroa ja satunnaisissa tuotoissa yhteensä 9,0 milj. euroa). Normaalin tonttimyynnin myyntivoitoksi tulisi 9,0 milj. euroa. Todettakoon, että kiinteistöliikelaitoksen ns. tavanomaisen tonttiluovutuksen myyntivoitot ovat olleet v. 2011 noin 19,7 milj. euroa, v. 2012 noin 11,6 milj. euroa ja 2013 noin 12,5 milj. euroa.

Toimielinten ehdotukset talousarviomuutoksiksi

Kaupungin hallintosäännön 29 §:n mukaan talousarvion käyttötalousosaan ja investointiosaan tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle siten, että esitys ehtii käsiteltäväksi talousarviovuoden aikana. Sosiaali- ja terveyslautakunta on 28.10.2014 § 257 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyvinvointitoimialan v. 2014 menomäärärahaa korotetaan 12,1 milj. euroa ja tuloerää nostetaan 5,8 milj. euroa.

Talouden ja rahoituksen vastuualue lähettää vuoden 2014 kolmannen osavuosikatsauksen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kaupunginjohtaja Aleksi Randell 5.11.2014:

Uudistamisohjelman 2014 – 2016 toimenpiteiden toteutus ei ole edennyt kailta osin tavoitteiden mukaisesti. Alun perin vuodelle 2014 kohdistuva kaupungin taloudellista asemaa parantava tavoite oli 27,8 miljoonaa euroa. Päivitetty nettovaikutusennuste kuluvalle vuodelle on 15,4 miljoonaa. Toimenpiteiden toteutuksen viivästyminen siirtää vastaavasti niiden taloudellisia vaikutuksia eteenpäin taloussuunnitelmavuosien loppupuolelle.

Tilikauden alijäämäksi ennustetaan 13,0 milj. euroa. Vuosikatteeksi muodostuu 24,8 milj. euroa ja se jää tavoitteesta 12,1 milj. euroa. Vuosikate/poistot –

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	8
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

---

prosentti putoaa tilinpäätöksen 81,2 prosentista 42,3 prosenttiin. Tunnusluku jää huomattavasti alle talousarviotavoitteen 64,7 prosentin. Nettomenoja kuvaava toimintakate on ennusteen mukaan 978,0 milj. euroa. Kaupunginvaltuuston vuodelle 2015 asettama suunnitteluluku oli 977,2 milj. euroa ja kaupunginhallituksen talousarvioehdotuksen nettomenot yhteensä 982,3 milj. euroa. Suurimmat paineet tulevalla taloussuunnitelmakaudella kohdistuvat sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminnan ja talouden sopeuttamiseen. Sosiaali- ja terveyslautakunnan nettomenoennuste vuodelle 2014 on 608,1 milj. euroa, mikä ylittää kaupunginhallituksen budjettiehdotuksen jokaisena taloussuunnitelmavuotena. Hyvinvointitoimialan taloutta on rasittanut sairaanhoitopiirin kustannustason nousu sekä heikko työttömyystilanne. Valtion suunnitelmat siirtää työttömyydestä aiheutuvaa vastuuta kunnille, ei helpota tilannetta. Paineita lisää se, että sosiaali- ja terveystoimen järjestämislain toteutus ja sen taloudelliset vaikutukset ovat vielä avoinna. Tarvitaan rakenteellisia muutoksia ja toimintojen merkittävää tehostamista.

Osavuosisikatsaus 2:n johdosta pyydetty lisäselvitykset

Hyvinvointitoimialan ja sivistystoimialan selvitysten mukaan osa määrärahojen ylityksistä on aiheutunut hankkeista tai uusista toiminnoista, joihin on saatu erillisrahoitusta (hankerahoitusta, valtion erityisavustusta/-rahoitusta). Määrärahojen ylitykset katetaan selvitysten mukaan tuloerien ylityksillä. Kysymyksessä on toiminnot tai hankkeet, joita ei talousarviota laadinnassa ole vielä voitu huomioida määrärahoissa ja tuloerissä. Kaupunginvaltuuston talousarvion noudattamista koskevien määräysten mukaan valtuuston hyväksymää määrärahaa saadaan ao. lautakunnan päätöksellä ilman kaupunginvaltuuston erillistä päätöstä ylittää tulojen ylittymistä tai uusia tuloja vastaavalla määrällä tietyin edellytyksin, jotka em. määräyksissä on mainittu. Menettelyä tulee kehittää ja tarkentaa taloussuunnittelun ja talousarvioseurannan ohjeistuksissa. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota hankkeisiin, joiden ulkopuolinen rahoitus ei kata kokonaan hankkeen kustannuksia. Kaupunginvaltuusto vahvistaa vuosittain talousarvion noudattamista koskevat määräykset. Vuoden 2015 talousarvion noudattamista koskevat määräykset ovat valmistelussa ja niissä tullaan kiinnittämään huomiota hankkeiden omarahoitusosuuden selvittämiseen ja hankkeiden käynnistämislupamenettelyyn. Hankkeista tai uusista toiminnoista aiheutuvien talousarviopoikkeamien läpinäkyvyyttä on lisättävä. Hankkeiden/uuden toiminnan aloittaminen/käynnistäminen edellyttää rahoitussuunnitelmaa, josta on selvittävä hankkeen/uuden toiminnan ulkopuolinen rahoitus, hankkeen kaikki resurssit sekä niiden vaatimat määrärahat sekä näiden erotus eli kaupungin vastuulle jäävä omarahoitusosuus ja miten se on tarkoitus kattaa toimialan talousarviossa. Edellä mainitut asiat raportoidaan osavuosisikatsausten yhteydessä.

Välillisen omistuksen myyntivoittojen määrä ja käsittely tarkennetaan tilinpäätöksessä. Kiinteistöliikelaitoksen tavanomaiseen liiketoimintaan liittyvien myyntivoittojen määrä on jäämässä noin 3 milj. euroa edellisvuoden toteutuksesta. Kaupunginhallituksen talousarvioon oli välillisen omistamisen järjestelyistä kohdistettu 2,0 milj. euron satunnainen myyntivoitto. Tarkoituksena oli kohdistaa em. 2,0 milj. euron tavoite kiinteistöliikelaitokselle, kun järjestelyjen kokonaisuus on varmistunut. Kaupunginhallituksen ja kiinteistöliikelaitoksen talousarvioihin sisältyneiden yhteenlasketut myyntivoittotavoitteet olivat 26,0 milj. euroa. Toteutumisennusteen mukaan tavoite alittuu 2,0 milj. eurolla.

Ennusteen johdosta tehtävät talousarvion muutokset/päätökset:

Åbo stad	§	Sammanträdetets datum	Ärende nr	9
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

Sosiaali- ja terveyslautakunta on 28.10.2014 § 257 päättänyt esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että hyvinvointitoimialan v. 2014 menomäärärahaa korotetaan 12,1 milj. euroa ja tuloerää nostetaan 5,8 milj. euroa. Lautakunnan esityksen mukaisesti menomäärärahan ylityksestä 5,8 milj. euroa pystytään kattamaan toimialan tulojen ylityksellä. Katetta ei löydy verorahoituksesta. Kaupungin verotulot alittuvat ennusteen mukaan 5,6 milj. euroa ja valtionosuudet 2,8 milj. euroa. Lautakunnan menomäärärahan ylityksestä jää kattamatta 6,3 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan kustannuksia on lisännyt korkea työttömyys sekä erikoissairaanhoidon kustannustason nousu. Hyvinvointitoimialan selvitetyksen mukaan budjettilylytykset johtuvat menoeristä, joihin on erittäin hankalaa vaikuttaa lyhyellä aikavälillä. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin maksuosuus ja työmarkkinatuen kuntaosuus pois lukien muu toiminta alittaa talousarvion nettomääräisesti.

Kaupungin ja hyvinvointitoimialan omin toimenpitein ei ole vuoden 2014 aikana pystytty vaikuttamaan korkean työttömyyden aiheuttamiin kustannuksiin eikä erikoissairaanhoidon maksuosuuksien kasvuun. Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimintatulojen ylitysennuste on 5,8 milj. euroa. Ylityksestä 2,3 milj. euroa tulee hankerahoituksesta, 0,9 milj. euroa tulee perusterveydenhuollon tuloista (vuoden 2013 taannehtivasti maksuun tulevia korvauksia pakolaisten ja maahanmuuttajien terveydenhuollosta, summa on poikkeuksellisen suuri ja melkein kaksinkertainen edelliseen vuoteen verrattuna), 0,4 milj. euroa tulee sosiaalityön tulosalueelta (arvonlisäveroon liittyvää takaisinperintää vuosilta 2010 – 2013 ja sijaishuollon maksutuotot sekä pakolaisten toimeentulotukikorvaus valtiolta), 0,9 milj. euroa tulee kuntoutumispalveluista (työllistämismäärärahan ylitykseen liittyvä tulojen ylitys, valtion korvaus työllistämistoimintaan) ja 1,2 milj. euroa tulee vanhuspalveluista (asiakasmaksutulot mm. koti-hoidossa (lautakunnan päätös korotuksista) sekä tulotarkistusten aiheuttamat nousut). Sosiaali- ja terveyslautakunnan talousarvion 12,1 milj. euron ylityksestä 2,3 milj. euroa on katettu ulkopuolisella hankerahoituksella, jolloin perustoiminnan ylitykseksi jää 9,8 milj. euroa. Tästä 7,5 milj. euroa aiheutuu sairaanhoitopiirin maksuosuuden ylityksestä ja noin 3,0 milj. euroa työmarkkinatuen kuntaosuuden ylityksestä. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle tulisi asettaa em. ylitysten kattamiseksi loppuvuoden ajaksi 1,0 milj. euron säästötavoite. Uudistamisohjelman 2014 – 2016 toimenpiteet on toteutettava ja toimintanalyysin avulla löydettävä rakenteellisia ja tehokkuutta lisääviä muutoksia palvelutarpeiden ja ulkoisten kustannuspaineiden kasvun hallitsemiseksi. Kaupungin ja sairaanhoitopiirin yhteisten palveluketjujen toimivuutta tulee edelleen parantaa. Turun kaupungin ja sairaanhoitopiirin johdon välistä säännöllistä vuoropuhelua tuottavuutta edistävien toimenpiteiden tunnistamiseksi ja toteuttamiseksi tulee jatkaa.

Liite 1	Osavuosikatsaus III/2014
Liite 2	Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta
Oheismateriaali 1	Sosiaali- ja terveyslautakunta 28.10.2014 § 257
Oheismateriaali 2	Kasvatus- ja opetuslautakunta 1.10.2014 § 155
Oheismateriaali 3	Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta 29.10.2014 § 579

Åbo stad	§	Sammanträdet datum	Ärende nr	10
Kaupunginhallitus	431	10.11.2014	3	
Kaupunginvaltuusto	166	17.11.2014	8	

Kaupunginjohtaja Aleks Randell:

- Ehdotus Kaupunginhallitus merkitsee osavuositarkastuksen 3/2014 ja uudistamisohjelman seurannan tiedoksi ja päättää,
- että sosiaali- ja terveystalouden päätös 28.10.2014 § 257 (Talouden ja toiminnan seuranta ajalta 1.1.–30.9.2014 ja määrärahan korotusesitys), kasvatus- ja opetuslautakunnan päätös 1.10.2014 § 155 (Kasvatus- ja opetuslautakunnan selvitys lisätoimenpiteistä ylityssennusteen poistamiseksi ja kaupunginvaltuuston hyväksymässä talousarviossa pysymiseksi) sekä kiinteistöliikelaitoksen johtokunnan päätös 29.10.2014 § 579 (Kiinteistöliikelaitoksen vuoden 2014 toiminnan ja talouden kehittymisen raportointi) merkitään tiedoksi 2. osavuositarkastuksen johdosta annettuina lisäselvityksinä ja
- että sosiaali- ja terveystalouden tulee loppuvuoden aikana toteuttaa omassa toiminnassa 1,0 milj. euron säästö sairaanhoitopiirin maksuosuuden ja työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvusta johtuvien budjettilylysten kaventamiseksi.
- Lisäksi kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että osavuositarkastus 3/2014 merkitään tiedoksi ja
- että sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2014 menomäärärahaa korotetaan 11.100.000 euroa ja tuloarviota nostetaan 5.800.000 euroa.
- Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kv § 166

- Liite 1 Osavuositarkastus III/2014
- Liite 2 Uudistamisohjelman toimenpiteiden seuranta
- Oheismateriaali 1 [Sosiaali- ja terveystaloutta 28.10.2014 § 257](#)
- Oheismateriaali 2 [Kasvatus- ja opetuslautakunta 1.10.2014 § 155](#)
- Oheismateriaali 3 [Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta 29.10.2014 § 579](#)

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että osavuositarkastus 3/2014 ja uudistamisohjelman seuranta merkitään tiedoksi ja

että sosiaali- ja terveystalouden vuoden 2014 menomäärärahaa korotetaan 11.100.000 euroa ja tuloarviota nostetaan 5.800.000 euroa.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Sändlista

åtg Konsernihallinto, talous ja rahoitus